

Samrådsunderlag

Avgränsningssamråd inför ansökan om tillstånd till
täktverksamhet m.m. enligt 9 kap. miljöbalken inom
fastigheterna Orrsättra 3:4 m.fl. i Södertälje och Nykvarn
kommuner

Oskar Karlsson
2020-09-01

Samrådsunderlag

Avgränsningssamråd inför ansökan om tillstånd till täktverksamhet m.m. enligt 9 kap. miljöbalken inom fastigheterna Orrsättra 3:4 m.fl. i Södertälje och Nykvarn kommuner

BOLAG

Skanska Industrial Solutions AB

PROJEKT

Järna berg- och grustäkt

KONTAKTPERSON

Kontaktperson	Oskar Karlsson
Postadress	Skanska Industrial Solutions AB Marknadsfunktionen att. Oskar Karlsson Kämpevägen 32 553 02 Jönköping
E-post	oskar.karlsson@skanska.se
Telefon	010-449 83 02

1	INLEDNING	5
1.1	SAKEN OCH SAMRÅDETS OMFATTNING.....	5
1.2	BAKGRUND OCH BEHOVET AV MATERIALET.....	5
1.3	ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	6
1.4	LOKALISERING	6
2	VERKSAMHETSBESKRIVNING	7
2.1	OMFATTNING OCH UTFORMNING.....	7
2.2	VERKSAMHETEN I TÄKTEN	7
2.3	MASKINPARK	9
2.4	ÅTERVINNING OCH ANVÄNDNING AV AVFALL FÖR ANLÄGGNINGSÄNDAMÅL	10
2.5	KEMIKALIE- OCH AVFALLSHANTERING	10
2.6	ARBETSTIDER	10
2.7	BYGGNADER	10
2.8	TRANSPORTER.....	10
2.9	EFTERBEHANDLING	11
3	OMRÅDESBESKRIVNING.....	11
3.1	PLANFÖRHÅLLANDEN.....	11
3.2	GEOLOGI	12
3.3	VATTENINTRESSEN	12
3.4	NATUR- OCH KULTURMILJÖ	12
3.5	FRILUFTSLIV	13
3.6	BOSTADSBEBYGGELSE	13
4	FÖRUTSEDDA MILJÖEFFEKTER	13
4.1	BULLER	13
4.2	VIBRATIONER OCH LUFTSTÖTVÅG.....	14
4.3	UTSLÄPP TILL LUFT.....	14
4.4	UTSLÄPP TILL MARK OCH VATTEN	15
4.5	TRANSPORTER.....	15
4.6	MILJÖEFFEKTER TILL FÖLJD AV YTTRE HÄNDELSER.....	16
4.7	BEDÖMNING I FRÅGAN OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN.....	16
5	FÖRSLAG TILL INNEHÅLL I MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	16
6	SAMRÅDS- OCH PRÖVNINGSPROCESSEN	17

6.1	ALLMÄN INFORMATION	17
6.2	SAMRÅD FÖR PLANERAD VERKSAMHET	18

1 INLEDNING

Skanskas kärnverksamhet i Sverige består av att utveckla, bygga och underhålla den fysiska miljön. Verksamheten är uppdelad i fyra delar vilka innefattar bygg- och anläggningsverksamhet, bostadsutveckling, kommersiell fastighetsutveckling och infrastrukturutveckling. Skanska har ett stort antal täktverksamheter samt asfalt- och betonganläggningar i Sverige. Skanska är en av landets största leverantör av bergmaterial och ambitionen är att alltid leverera rätt kvalitet av produkter till förmånliga priser. Råvaran kommer oftast från Skanskas egna täkter, men en betydande del utgörs också av återvunnet överskottsmaterial som exempelvis entreprenadberg och asfalt. De produkter som säljs används bland annat till produktion inom asfalt- och betongindustrin samt väg- och anläggningsarbeten.

1.1 SAKEN OCH SAMRÅDETS OMFATTNING

Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) har för avsikt att ansöka om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet av berg och naturgrus enligt 9 kap. 6 § miljöbalken inom fastigheterna Hummelhaga 2:3, Kjulsta allmänningslott 1:2, Åtorp 1:3, Römora 1:10, Orrsättraskogen 1:1 samt Orrsättra 1:3, 3:1 och 3:4 i Södertälje kommun samt Tingsstaden 1:10 i Nykvarn kommun. Tillståndsansökan kommer även inkludera en anmälan om anläggning för sortering och krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter.

Skanska har även för avsikt att i tillståndsansökan inkludera en anmälan om mekanisk bearbetning och sortering av icke-farligt avfall för byggnads- eller anläggningsändamål. De avfallsslag som Skanska har för avsikt att bearbeta och lagra utgörs av rena schakt- och jordmassor. Mottagna återvinningsmassor kan även komma att användas för att anlägga vägar och andra anläggningar inom verksamheten. Återvunna jord- och schaktmassor kan också, vid verksamhetens avslutande, komma att nyttjas för efterbehandlingsåtgärder. Skanska kommer därför även att inkludera en anmälan om att återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål inom verksamheten. Avslutningsvis inkluderar även ansökan också mottagning av entreprenadberg samt tillverkning av matjord.

Skanska kommer att ansöka om verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 § miljöbalken för den ansökta verksamheten.

1.2 BAKGRUND OCH BEHOVET AV MATERIALET

Inom det aktuella området har täktverksamhet bedrivits alltsedan 1960-talet. I dagsläget bedrivs täktverksamheten av Skanska Industrial Solutions AB, tidigare Skanska Asfalt och Betong AB. Verksamheten bedrevs ursprungligen av Järna Grus AB men sedan 1975 bedrivs verksamheten av Skanska. Verksamheten försörjer Södertäljeregionen med berg- och naturgrusmaterial för bostads- och infrastrukturbyggande.

Det nu ansökta området omfattas i dag av två olika tillstånd. Inom fastigheterna Hummelaga 2:3, Kjulsta Allmänningslott 1:2, Orrsättra 1:3, 3:4 och Åtorp 1:3 i Södertälje kommun samt Tingsstaden 1:10 i Nykvarn kommun har Skanska tillstånd att ta ut totalt 2,8 miljoner ton naturgrus och 4,7 miljoner ton berg till och med 1 juni 2024. Inom fastigheterna Orrsättra 3:1, Orrsättraskogen 1:1, Römora 1:10 och Åtorp i Södertälje kommun har Skanska tillstånd att ta ut totalt 1,1 miljoner ton berg till och med den 1 juni 2024. Tillstånden inkluderar även viss återvinning och bearbetning av entreprenadberg och jordmassor samt användning av jordmassor för efterbehandlingsändamål.

I och med att Skanskas tillstånd till täktverksamhet snart upphör att gälla och eftersom det finns en fortsatt efterfrågan på de produkter som produceras inom verksamheten ansöker Skanska om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet m.m.

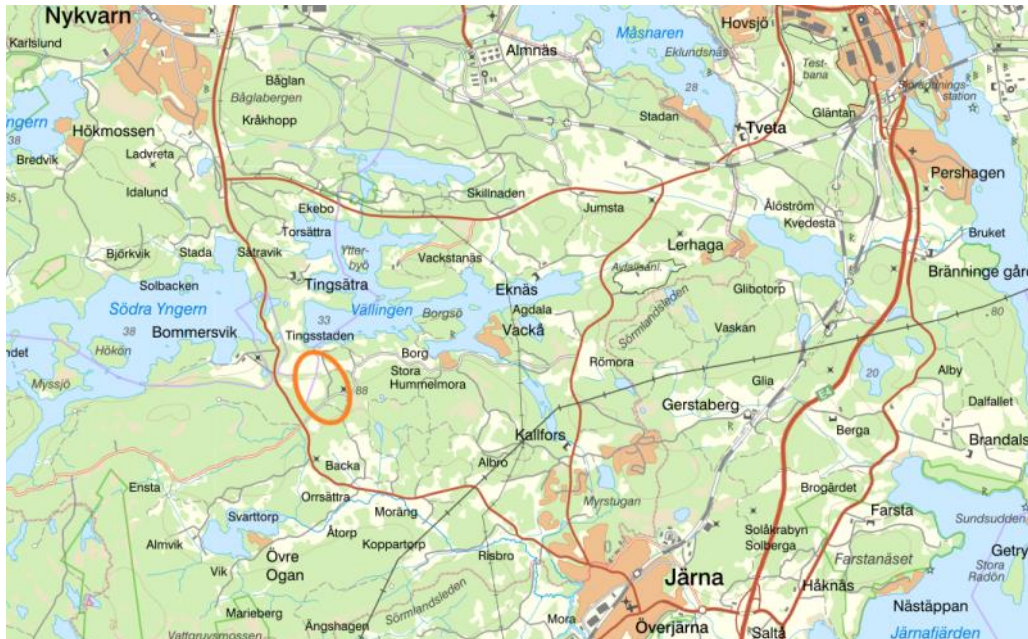
1.3 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Tabell 1.3.1

Sökande	Skanska Industrial Solutions AB 112 74 Stockholm
Organisations nummer	556793-1638
Verksamhetskod*1 Huvudverksamhet	10.11 (B)
Verksamhetskod*2 Övriga	10.50 (C), 90.110 (C), 90.141 (C), 90.171 (C)
Sevesoverksamhet	Lägre kravnivå
Regionchef	Henrik Johansson
Kontaktperson samråd och ansökan	Oskar Karlsson
Fastigheter som berörs av det planerade verksamhetsområdet	Hummelhaga 2:3, Kjulsta allmänningsslott 1:2, Åtorp 1:3, Römora 1:10, Orrsättraskogen 1:1 samt Orrsättra 1:3, 3:1 och 3:4 samt Tingsstaden 1:10
Fastighetsägare	Tunalund Intressenter AB, Hummelhaga gård, Orrsättra gårdsförvaltning och Skanska
Kommun	Södertälje och Nykvarn kommuner
Län	Stockholms län
Tillsynsmyndighet	Södertälje kommun

1.4 LOKALISERING

Den aktuella verksamheten är belägen öster om väg 509 mellan Järna och Nykvarn (se figur 1.4 nedan). Norr om verksamheten återfinns sjöarna Vällingen och Södra Yngern.

Figur 1.4 Översiktskarta. Lokaliseringen av den aktuella verksamheten är markerad med en orange elips.

2 VERKSAMHETSBESKRIVNING

2.1 OMFATTNING OCH UTFORMNING

Inom ramen för nu aktuell ansökan om tillstånd till täktverksamhet kommer Skanska att ansöka om tillstånd för 20 års tid och ett totalt uttag av 3 miljoner kubikmeter berg och grus vilket motsvarar ca 6 miljoner ton vid en fördelning 50-50 berg/naturgrus. Skanska ansöker om ett genomsnittligt uttag om sammanlagt 500 000 ton berg och grus. För att kunna möta behovet av bergmaterial vid förhöjd efterfrågan kommer Skanska att söka tillstånd om att få utvinna upp till sammanlagt 700 000 ton per år.

Skanska kommer därutöver att ansöka om tillstånd att få ta emot, mekaniskt bearbeta, lagra och återvinna icke-farligt avfall för byggnads-, anläggnings- och efterbehandlingsändamål. De avfallstyper som Skanska ansöker om tillstånd att få hantera är jord och sten (avfallskod 17 05 04). För att möjliggöra den föreslagna efterbehandlingen ansöker Skanska om att, under tillståndstiden, få återvinna upp till 700 000 ton jord och sten för byggnads-, anläggnings- och efterbehandlingsändamål. Skanska ansöker om att ta emot, krossa, sortera, lagerhålla och transportera ut upp till 500 000 ton entreprenadberg per år samt tillverka upp till 10 000 matjord per år.

Det ansökta verksamhets- och brytningsområdet uppgår till 47,3 respektive 33,3 hektar.

2.2 VERKSAMHETEN I TÄKTEN

Täktverksamheten kommer att bedrivas på ett för branschen traditionellt sätt. De ingående momenten i verksamheten är främst:

- Avbaning
- Borring
- Sprängning
- Knackning

- Lastning och interna transporter
- Förekrossning
- Efterkrossning
- Finkrossning
- Sortering
- Uttransport

All brytning kommer ske inom det för tåkten angivna brytningsområdet medan upplag av färdiga krossprodukter kan komma att ligga utanför, dock inom verksamhetsområdet. Utöver de arbetsmoment som hör samman med täktverksamheten kommer det även att ske återvinningsverksamhet inom det ansökta området. I avsnitten nedan redogörs för de olika verksamheterna.

2.2.1 TÄKTVERKSAMHETEN

När ett nytt område ska tas i anspråk sker friläggande av vegetation och överlagrade jordlager (s k avbaning) från området. Arbetet bedrivs med grävmaskin och hjullastare. Delar av avbaningsmassorna läggs i ordnade upplag. Avbaningen anpassas efter uttaget och är normalt inte större än vad som erfordras för brytning under närmast förestående 2-årsperiod. Merparten av det ansökta brytningsområdet är dock avbanat inom ramen för nuvarande tillstånd varför inga större avbaningsarbeten är att förvänta genom det nu ansökta tillståndet.

Täkt av sand och naturgrus

Utvinning och upplastning av sand- och grusmaterialet sker med grävmaskin eller hjullastare till siktverket. Genom siktningen separeras sand- och grusmaterial av olika fraktioner (storlek) och placeras i upplag eller går direkt ut på marknaden.

Täkt av berg

Borrning sker efter det att det översta jordtäcknet avlägsnats från berget och efter att en borrplan upprättats för den mängd berg som skall sprängas ut. Borrning sker med larvburen utrustning (så kallad borrhög) och vanligtvis till en pallhöjd om ca 15 m. Borrning sker mellan 8-16 veckor per år beroende på hur mycket bergmaterial som ska lossgöras. Normalt kommer ca 10-20 ton sprängmedel att användas vid varje sprängningstillfälle i tåkten. Mängden kan dock variera mellan sprängningstillfällena. Även antalet sprängningar varierar från år till år beroende på efterfrågan men bedöms variera mellan 6-8.

Upplastning av bergmaterialet till krossanläggningen sker med grävmaskin eller hjullastare. Förekrossning, siktning, eventuell mellankrossning, siktning och efterkrossning är normalt förfarande. De stenblock som på grund av sin storlek inte kan krossas direkt delas med hjälp av en hydraulhammare (så kallad skutknack). Mellan krossar och siktar flyttas materialet på bandtransportörer. Från krossanläggningen transporteras bergmaterial med dumper och placeras i upplag eller går direkt ut på marknaden. Krossning och sortering beräknas pågå under hela året med undantag för vecka 26 till 30.

2.2.2 ÅTERVINNINGSVVERKSAMHETEN

Återvinningsverksamheten innebär mottagning, sortering och utleverans av jord och sten. Samma typ av kross- och sorteringsutrustning som används till krossningen och sorteringen av bergmaterialet används för att sortera återvinningsmassorna.

2.2.3 ENTREPRENADBERGSHANtering

Verksamheten innebär mottagning, sortering och utleverans av entreprenadberg, dvs. sådant berg som uppkommer i samband med olika samhällsbyggnadsprojekt (t.ex. hus- och

vägbyggnationer). Samma typ av kross- och sorteringsutrustning som används till krossningen och sorteringen av bergmaterialet används för att bearbeta entreprenadberget.

2.2.4 JORDPRODUKTION

Inom verksamheten sker i dag tillverkning av matjord/anläggningsjord, en verksamhet som Skanska har för avsikt att fortsätta. Vid tillverkning av jord blandas olika strukturmaterial och tillsatser för att få rätt egenskaper hos respektive jordblandning. Främst används kompost från trädgårdar, sand, stenmjöl, torv, jungfruliga schaktmassor och matjord som beståndsdelar vid tillverkningen. Tillverkningen av jord sker sedan vanligtvis genom siktning och slutligen blandning av de olika materialen ovan.

2.2.5 SEVESOVERKSAMHET

Vid den aktuella bergtäktsverksamheten kommer sprängningsarbeten att genomföras där den sammanlagda sprängämnesmängden, vid ett och samma tillfälle, överstiger 10 ton. Eftersom sprängämnesmängden överstiger 10 ton klassas täktverksamheten som en så kallad "Sevesoverksamhet", d.v.s. en verksamhet som omfattas av bestämmelserna i Lag (1998:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Skanska lämnade den 1 juni 2016 in en anmälan avseende hanteringen av sprängämnen till Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen meddelade den 23 november 2017 att Skanskas anmälan inte föranleder någon åtgärd från Länsstyrelsens sida.

För verksamheter som är tillståndspliktiga enligt miljöbalken ska ett handlingsprogram ingå som en del i ansökningshandlingarna när verksamheten söker tillstånd. Skanska kommer därför att inkludera ett handlingsprogram för Sevesoverksamheten i ansökningshandlingarna.

2.2.6 ÖVRIGT

Verksamheten i sig innefattar inga rivningsarbeten. Inom ramen för kommande efterbehandlingsåtgärder kommer dock vissa byggnader alternativt samtliga byggnader att forslas bort.

2.3 MASKINPARK

För den planerade verksamheten krävs maskinutrustning i form av:

- Borrmaskin för losshållning av berget
- Krossanläggning i form av förkross, efterkross och finkross
- Sikt-/sorteringsanläggning
- Hjullastare för lastarbeten
- Dumper för interna transporter av material
- Grävmaskiner för bl.a. matning, undanbärning, lastning av material och i samband med avbaningsarbeten

Skanska använder mobil utrustning vid brytningen och bearbetningen av berg- och naturgrusmaterialet.

2.4 ÅTERVINNING OCH ANVÄNDNING AV AVFALL FÖR ANLÄGGNINGSÄNDAMÅL

Verksamheten kommer att inbegripa återvinning av schakt- och jordmassor. Mottagna återvinningsmassor kan komma att användas för att anlägga vägar eller andra anläggningar inom verksamheten. Viss del av de återvunna schakt- och jordmassorna kan komma att säljas.

I samband med att verksamheten avslutas kommer verksamhets- och brytningsområdet att efterbehandlas. I den mån det är möjligt sker en kontinuerlig efterbehandling. I syfte att möjliggöra vissa typer av efterbehandlingar, tex utfyllnad av tidigare brytningsområden, kuperad terräng eller släntningar, kommer stora delar av de mottagna jord- och schaktmassorna att användas för dessa efterbehandlingsåtgärder.

2.5 KEMIKALIE- OCH AVFALLSHANTERING

De kemikalier som förvaras inom verksamhetsområdet är bland annat dieselolja, oljor och fetter för drift och service av maskiner. Dieselolja förvaras i nederbörds- och påkörningskyddad cistern belägen utanför vattenskyddsområdet. Övriga oljor och fetter förvaras på tråg i miljöcontainer.

Sprängämnen förvaras inte inom verksamhetsområdet utan transporteras direkt till tåkten vid dag för sprängning.

De kemikalier vilka används i verksamheten är avstämda mot en kemikaliedatabas som används inom Skanska. Detta är ett viktigt hjälpmedel för att enbart godkända kemikalier ska användas och för att hanteringen ska ske på ett korrekt vis.

2.6 ARBETSTIDER

Skanska kommer att ansöka om att få bedriva arbetsmomenten sprängning, borrar och skutknackning under helgfria vardagar kl. 06.00-18.00, samt krossning och sortering under helgfria vardagar mellan kl. 06.00-22.00. Utlastning och transporter ska få bedrivas under helgfria vardagar kl. 06.00-22.00.

För att kunna möta kunders efterfrågan i samband med större projekt, t ex där beställaren ställer krav på tidpunkt när leverans ska ske samt vid halkbekämpning (vinterväghållning) kommer Skanska att ansöka om att utlastning får bedrivas även under andra tider än de som anges ovan. I ansökan kommer Skanska att åta sig att informera tillsynsmyndigheten vid sådana tillfällen.

2.7 BYGGNADER

Inom verksamhetsområdet finns ett flertal byggnader och andra anläggningar, bland annat kontor och lager.

2.8 TRANSPORTER

Antalet transporter är beroende dels av hur mycket material som produceras och dels av vilken typ av lastbil som används för att transportera produkterna. De lastbilar som är aktuellt att använda transporterar i genomsnitt ca 30 ton. Vid en maximal produktion om 700 000 ton berg

och grus beräknas verksamheten därmed generera ca 106 uttransporter per dygn. Återvinningsverksamheten för efterbehandlingsåtgärderna beräknas generera ca 5 uttransporter per dygn (baserat på 700 000 ton under ansökt tillståndstid). Maximal hantering av entreprenadberg beräknas generera ca 76 uttransporter och matjordstillverkningen beräknas generera sammanlagt 2 uttransporter per dygn. Sammanlagt beräknas verksamheten (täktverksamhet, återvinningsverksamhet, entreprenadbergshantering och matjordstillverkning) generera ca 189 uttransporter per dygn (totalt 378 transporter tur och retur). I sammanhanget ska det nämnas att transport av material ofta sker genom så kallade returtransporter, det innebär att det totala antalet transporter i många fall är lägre än det ovan redovisade antalet.

Genom den ansökta verksamheten kommer de två täktområden som idag regleras av två olika tillstånd fogas samman. Sammanslagningen av de båda täktområdena innebär att den väg som löper mellan de båda områden sannolikt kommer att behöva flyttas i syfte att dels möjliggöra en utökning dels underlätta för den ansökta verksamheten. Flytten innebär att vägen mot Hummelhaga förläggs i den södra delen av det nu ansökta området och ansluter till den utfart som tidigare använts för täktverksamheten vid Orrsättra. De transporter som genereras av den nu ansökta verksamheten kommer fortsatt att gå ut via den norra utfarten vilket innebär att verksamhetens transporter separeras från enskild trafik (se bifogad samrådsruta).

2.9 EFTERBEHANDLING

Skanska kommer att upprätta ett förslag till efterbehandling för det ansökta verksamhets- och brytningsområdet. Detta förslag kommer att biläggas ansökningshandlingarna. Förslaget, som det ser ut i dagsläget, innebär att det aktuella området iordningställs för att på sikt utvecklas till ett bostadsområde.

3 OMRÅDESBESKRIVNING

3.1 PLANFÖRHÅLLANDEN

Den ansökta verksamheten är belägen inom två kommuner, dels Nykvarns kommun dels Södertälje kommun. Merparten av verksamheten är belägen inom Södertälje kommun.

Det aktuella området och den aktuella verksamheten är inte särskilt utpekade i Nykvarn kommuns översiktsplan (ÖP2014). I Nykvarn kommuns översiktsplan finns inga särskilda uttalanden eller ställningstaganden avseende täktverksamhet.

I Södertälje kommuns översiktsplan (ÖP 2013-2030) är den aktuella verksamheten till viss del utpekad. I översiktsplanen angående täktverksamheter anges att *"Naturgrus är en ändlig resurs och därför bör dels teknik för att återanvända sand stödjas dels ersätta naturgrus med användning av bergkross. I Järna, Jumsta, Orrsättra och Underås finns ballastanläggningar av regional betydelse"*.

Den ansökta verksamheten är inte belägen inom område som omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken.

Del av det ansökta verksamhets- och brytningsområdet är beläget inom Bommersvik vattenskyddsområde.

Det aktuella området omfattas inte av någon detaljplan eller andra områdesbestämmelser.

3.2 GEOLOGI

Jordarten inom det ansökta verksamhets- och brytningsområdet utgörs i huvudsak av isälvssediment (sand och grus). Siktanalys visar att kornstorleksfördelningen är fin och att ca 87% av materialet har en kornstorlek <2 mm. Petrografiska undersökningar med avseende på alkalisilikareaktion visar att andelen alkalisilikareaktiva beståndsdelar i naturgrusfyndigheten är låg. En låg andel alkalisilikareaktiva beståndsdelar är en mycket viktig aspekt vid tillverkning av betongballast eftersom en hög andel kan leda till en reaktion där den färdiga betongkonstruktionen spricker.

Berggrunden utgörs av två olika typer av bergart dels metagabbro och dels ådergnejs där metagabbro utgör ca 2/3 av bergförekomsten. Petrografisk analys (bergmaterial 32/64 mm) visar att mineralsammansättningen för metagabbro till största del utgörs av fältspat, hornblende och pyroxen med mindre mängder kvarts, muskovit och opaka mineral (t.ex. järnoxid). Mineralsammansättningen i ådergnejsen utgörs till största del av kvarts följt av fältspat med mindre mängder biotit och muskovit.

3.3 VATTENINTRESSEN

Den norra delen av det ansökta verksamhets- och brytningsområdet är belägen inom den yttre skyddszonen för Bommersvik vattenskyddsområde. Verksamheten kommer att anpassas och utformas så att den uppfyller och i övrigt överensstämmer med de skyddsbestämmelser som anges i den dom som meddelats avseende vattenskyddsområdet (Stockholms Tingsrätt, mål VA 36/82, 1983-01-14) innebärande bland annat hur kemikalier hanteras och används. Norr om den ansökta verksamheten ligger sjön Vällingen som utgör vattenskyddsområde enligt Stockholm Tingsrätts dom VA 21/78, 1979-01-25. Vattenskyddsområdet omfattar sjön Vällingen med omgivande strandzoner samt Vackån som utgör inre skyddszon. Avståndet mellan sjön Vällingen och det ansökta verksamhets- och brytningsområdet uppgår till ca 500 meter innebärande att verksamheten är belägen utanför inre och yttre skyddszon.

Den nordligaste delen av det ansökta verksamhetsområdet är, enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS), belägen inom Turingeåsen-Bommersvik grundvattenförekomst (VISS EU_CD: SE655807-159498). Enligt VISS uppnår grundvattenförekomsten god kemisk och ekologisk status.

Inom eller i direkt anslutning till det ansökta verksamhets- och brytningsområdet finns, enligt Sveriges Geologiska Undersöknings brunnregister, inga enskilda vatten- eller energibrunnar. Inom verksamhetsområdet finns en brunn som nyttjas av Skanska.

3.4 NATUR- OCH KULTURMILJÖ

Merparten av det ansökta verksamhets- och brytningsområdet utgörs av befintliga täktområden, dvs. sådan mark som redan tagits i anspråk. Resterande del av det ansökta området utgörs i huvudsak av tallskog.

I den sydligaste delen av det ansökta verksamhets- och brytningsområdet finns, enligt Skogsstyrelsens definition, två stycken naturvärdesobjekt. Naturvärdesobjekten identifierades år 1996 och utgörs av en ca 2,6 hektar stor barrskog samt en ca 05, hektar stor brant. Delar av den skog som utgör naturvärdesobjektet tillsammans med omgivande skogspartier har, enligt Skogsstyrelsens avverkningsanmälningar, avverkats relativt nyligen (1-3 år sedan). I övrigt finns inga registrerade naturvärden inom det aktuella området.

Den ansökta verksamheten är belägen ca 600 meter söder om Yngernområdets riksintresse för naturvården. I Yngernområdet ingår sjöarna Yngern, Stora Envättern och Hundsjön. Enligt riksintressets värdeomdöme har sjöarna ett stort limnologiskt värde och en god vattenkvalitet. Riksintresseområdets naturvärde hör bl.a. samman med områdets storlek, dess variation och ostördhet. Sjön Yngern har, enligt värdeomdömet, ett stort ornitologiskt värde samt en artrik fisk- och bottenfauna. Riksintresseområdet har även geovetenskapliga värden i form av åsnät, kullar och dödisgröpar. Dessa värden är i huvudsak kopplade till Turingeåsen mellan sjön Yngern och sjön Vällingen.

För att utreda naturmiljön inom det område som tas i anspråk av den ansökta verksamheten kommer en naturvärdesinventering att genomföras. Naturvärdesinventeringen kommer att genomföras enligt svensk standard SS199000:2014 och SIS-TR 199001:2014. Verksamheten kommer att i så stor utsträckning som möjligt anpassas utifrån vad som framkommer i naturvärdesinventeringen.

Det återfinns inga riksintressen för kulturmiljön inom eller i området runt den ansökta verksamheten.

3.5 FRILUFTSLIV

I området runt och i anslutning till det ansökta verksamhets- och brytningsområdet återfinns inga anläggningar eller liknande som nyttjas för det rörliga friluftslivet. I området runt den ansökta verksamheten finns inga riksintressen för friluftslivet. Närmsta riksintresse utgörs av Klämningen-Österheden ca 8,5 km väster om den ansökta verksamheten.

3.6 BOSTADSBEBYGGELSE

Den aktuella verksamheten är belägen mellan Järna och Nykvarn. Bostadsfastigheter finns norr, öster och söder om den ansökta verksamheten. Avståndet mellan verksamheten och de närmsta bostadsfastigheterna uppgår till ca 350 till 400 meter.

4 FÖRUTSEDDA MILJÖEFFEKTER

Vid all täktverksamhet sker en påverkan inom verksamhetsområdet. Utöver detta påverkas även den omkringliggande omgivningen både direkt och indirekt av täktverksamheten.

4.1 BULLER

Buller uppstår i verksamheten genom den rörliga och mobila maskinparken. De flesta av de olika produktionsprocesserna alstrar buller. Det är stor skillnad på ljudnivån och tidsomfattningen för de olika processerna. De maskiner som används vid röjning av vegetation och avbaning av jordmassor alstrar ett visst buller, men eftersom detta är en enstaka företeelse någon gång vartannat år får detta buller en liten betydelse i sammanhanget. Buller från utvinningen av material kommer från maskinernas motorer, elgeneratorer, när material ut släpps ner i sorter- och krossverk. Vidare alstras buller genom transporter till och från täktområdet. Det är dock i regel borrhaggatet vid borrhningen i berg som avger de högsta ljudnivåerna bl.a. på grund av borrhaggens relativt oskyddade läge vid brytfronten.

Tillverkningen av matjord samt återvinningsverksamheten genererar också buller och då främst genom materialhantering samt fordonstransporter.

Skanska försöker i så stor utsträckning som möjligt reducera det buller som uppstår till följd av den aktuella verksamheten bland annat genom att placera bullrande maskiner i skydd av upplag och befintliga brytfronter. Skanska underhåller och servar maskinparken och anläggningar för att förhindra missljud.

Skanska kommer att upprätta en bullerutredning för att utreda och beskriva den ansökta verksamhetens bullerpåverkan. Utredningen kommer att innefatta buller från verksamheten och eventuella verksamheter som kan bidra till den kumulativa ljudbilden i området. Resultatet av bullerutredningen kommer att redovisas i kommande ansökan.

4.2 VIBRATIONER OCH LUFTSTÖTVÅG

Markvibrationer och luftstötståg uppkommer till följd av sprängningsarbeten. Luftstötstågen kan tillfälligt uppfattas negativt och vid extrema fall få negativa konsekvenser på omgivningen. Vibrationerna kan även de uppfattas negativt, inte minst om människor är oförberedda och kan i extrema fall medföra påverkan på omkringliggande fastigheter.

Tillämpat begränsningsvärde för vibrationer orsakade av sprängning bör, enligt väl etablerad praxis, inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Värdet anses vara en väl grundad avvägning mellan vad som är en rimlig påverkan, vad flertalet människor uppfattar som komfortvärde och vad som en verksamhetsutövare ska tåla vid bedrivande av sin verksamhet. Den tekniska skaderisken för byggnader uppträder först vid betydligt högre svängningar än 4 mm/s. För luftstötståg tillämpas i regel ett begränsningsvärde om 120 Pascal uttryckt som frifältvärde.

Skanska vidtar en rad skyddsåtgärder för att begränsa vibrationer och luftstötståg. Inför varje sprängning upprättas bland annat en spräng- och laddplan samt en inmätning av borrhålen. Vidare täcks borrhålen med bergmjöl eller annat likvärdigt material för att dämpa luftstötstågen. I de fall någon närboende så önskar kan Skanska även lämna information inför varje sprängning för att på så vis minska risken för obehagliga överraskningsmoment och rädsla inför sprängningsarbetena.

4.3 UTSLÄPP TILL LUFT

Verksamheten i tåkten påverkar luften genom avgasutsläpp från den mobila maskinparken och genom trafik till och från området. Luften påverkas även av damning från arbets- och transportytor under torrperioder. Borringsarbeten, asfaltsproduktion, krossning och siktning kan orsaka viss diffus damning eftersom momenten sker utomhus.

De skadliga föroreningarna från transportfordon och maskinparken är i första hand kolväten (HC), kväveoxider (NO_x) och koldioxid (CO₂) vid förbränningen av oljekolväten. Därutöver bildas också svavelföreningar och partiklar. Konsekvenserna av dessa utsläpp är bl a. att kolväten i samverkan med kväveoxider i atmosfären bildar marknära ozon, som kan ge skador på skog och gröda. Många kolväten är också skadliga för människors hälsa. Kväveoxider och svavel bidrar till försurning av mark, skog och akvatiska ekosystem. Kväveoxiderna har också en gödslingsseffekt på skog och mark. Den ökande halten av koldioxid i atmosfären påverkar klimatet genom att öka jordens medeltemperatur.

Utsläpp från arbetsmaskiner går inte helt att undvika men kan begränsas genom användande av ny teknik, modern utrustning samt miljöklassade bränslen. Genom att systematiskt eftersträva detta kommer emissioner från maskiner och fordon successivt att bli lägre i takt med teknikutvecklingen.

Dammbekämpning av transport- och upplagsytor sker genom vattenbegjutning. Den diffusa damningen från krossning och siktning bedöms sammantaget vara begränsad och helt lokal. Genom att borrhagregat är utrustade med filteranläggning för rening av stoft begränsas damningen.

4.4 UTSLÄPP TILL MARK OCH VATTEN

I samband med att berg loss hålls och bearbetas är de verksamhetsrelaterade utsläppen till mark och vatten i huvudsak begränsade till utsläpp av kväve i samband med sprängningsarbeten samt utsläpp av oljebaserade produkter vid läckage eller haveri. Ett visst utsläpp av suspenderat material kan även ske i samband med höga flöden.

I samband med bergsprängning kan inte utsläpp av kväve helt undvikas eftersom alla praktiskt användbara sprängämnen är baserade på kväveföreningar. De största läckagevägarna för kväve i samband med sprängningsarbeten är som spill av sprängämne via länshållningsvatten och sprängämnesrester i sprängstensmassorna. Skanska har sedan 2004 genomfört grundvattenprovtagningar inom verksamhetsområdet. En sammanställning av analyser på grundvattnet inom området visar att halterna av nitrat, nitrit och ammonium understiger Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten.

Ett eventuellt utsläpp av diesel på marken till följd av läckage eller haveri skulle kunna följa leda till att ytvatten inom verksamhetsområdet innehåller förhöjda halter av petroleumprodukter. I händelse av miljöolycka eller miljötillbud (till exempel läckage eller spill) har Skanska rutiner och checklistor för att avhjälpa negativa miljöeffekter. Maskiner som nyttjas inom verksamheten underhålls och repareras för att minska risken för haverier och läckage.

4.5 TRANSPORTER

Den ansökta verksamheten innebär transporter av sorterade och förädlade ballastprodukter, entreprenadberg samt övrig jord och sten. I princip alla transporter sker med lastbil. Transporterna orsakar trafik på allmänna och enskilda vägar och till följd av trafiken genereras buller och utsläpp av avgaser. Vidare utgör trafiken en säkerhetsrisk.

Vid en trafikolycka torde den största negativa miljöpåverkan ske om fordonets tank börjar läcka. Det är mycket svårt att minska risken för en trafikolycka eller minska dess konsekvenser eftersom en sådan risk delvis hör samman med yttre faktorer så som andra fordon och trafikanter. Om miljöklassade bränslen används minskar eventuellt den långsiktiga negativa miljöpåverkan som kan uppstå om bränslet skulle läcka ut. Rutiner för sanering och anmälan till kommunens räddningstjänst, skall finnas och vara känt av personalen och eventuell underentreprenör. I övrigt skall de aktuella transportvägarna hålla en så god standard att risken för olyckor minimeras. Hastighetsbegränsning och trafikstyrning inom verksamhetsområdet reducerar risken ytterligare. Alla förare uppmanas att framföra sina fordon på ett trafiksäkert sätt och att respektera hastighetsbegränsningarna.

4.6 MILJÖEFFEKTER TILL FÖLJD AV YTTRE HÄNDELSER

Översvämning, skred och extremt väder är exempel på sådana yttre händelser som kan påverka den aktuella verksamheten på sådant sätt att den förorsaka negativa miljöeffekter på omgivningen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utifrån hydrologisk flödesdata och höjddata tagit fram så kallade översvämningsskarteringar som visar de områden och vattendrag som riskerar att översvämmas vid olika flödesscenarion. Inom det område inom vilket den aktuella verksamheten är belägen föreligger, enligt MSB:s skartering, inget översvämningsshot. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har, tillsammans med Statens Geotekniska Institut (SGI) tagit fram en kartvisare som visar var i Sverige det finns förutsättningarna för skred i finkorniga jordarter så som silt och lera. Information om risker för ras och skred finns även tillgängligt via MSB:s kartportal. Enligt Nykvarns översiktsplan föreligger ingen risk för skred, ras eller översvämning inom det aktuella området. Utifrån tillgängligt material bedömer Skanska att inte föreligger någon nämnvärd risk för negativa miljöeffekter till följd av yttre händelser inom det område som tas i anspråk av den ansökta verksamheten. När det gäller extrema väder är det framförallt åska och blixtnedslag som kan förorsaka negativa miljöeffekter. Skanska genomför inga sprängningsarbeten i samband med åska, inte heller genomförs några förberedande moment så som laddning av borrhål. Genom dessa skyddsåtgärder bedömer Skanska att det inte föreligger någon risk av betydelse vad gällande negativ yttre miljöpåverkan till följd av extremt väder.

I omgivningen finns inga andra anläggningar eller verksamheter som omfattas av den så kallade Sevesolagstiftningen och som vid en olycka eller haveri skulle kunna påverka säkerheten vid den ansökta verksamheten.

4.7 BEDÖMNING I FRÅGAN OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Den ansökta verksamheten är en sådan verksamhet som enligt 6 kap. 20 § första stycket 2 miljöbalken jämte 6 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

5 FÖRSLAG TILL INNEHÅLL I MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Den ansökta verksamheten omfattas av tillståndsplikt enligt 4 kap. 2 § Miljöprövningsförordningen (2013:251). Vidare har den ansökta verksamheten en årlig produktion av ballastmaterial som överstiger 25 000 ton. Den ansökta verksamheten är därför en sådan verksamhet som enligt 6 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap. 20 § Miljöbalken (1998:808) ska en specifik miljöbedömning göras för de verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt 9 kap miljöbalken och som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivningen i den specifika miljöbedömningen ska innehålla de uppgifter som framgår av 6 kap. 35 § Miljöbalken (1998:808) och som specificeras i 15 till 19 §§ Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Nedan redovisas vilka miljöaspekter som i nuläget har bedömts kunna påverkas av planerad verksamhet och som kommer belysas särskilt i miljökonsekvensbeskrivningen.

- inverkan på grundvattennivåer
- påverkan på mark
- utsläpp till vatten
- transporter och utsläpp till luft
- buller
- vibrationer och luftstöt våg
- naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv
- inverkan på landskapsbilden
- risk och säkerhet
- resursförbrukning
- avfallshantering

Gränsen för verksamhetsområdet utgör den primära geografiska avgränsningen i miljökonsekvensbeskrivningen. Verksamheten innebär dock även miljöpåverkan utanför verksamhetsområdet varför även denna kommer att beskrivas.

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås också innehålla en beskrivning av de skyddsåtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap Miljöbalken (1998:808) inte följs.

6 SAMRÅDS- OCH PRÖVNINGSPROCESSEN

6.1 ALLMÄN INFORMATION

Processen att söka tillstånd inleds alltid med samråd med myndigheter, enskilda som kan antas bli särskild berörda och, beroende på verksamhetens omfattning, ibland även med en så kallad utökad krets. Det är den som söker tillstånd som ska genomföra samrådet på ett sätt som uppfyller miljöbalkens krav. Syftet med samrådet är att i ett tidigt skede informera om vad som planeras, att besvara eventuella frågor samt att inhämta information och synpunkter från myndigheter och de som berörs av verksamheten. Samrådet ska även möjliggöra en avgränsning av vilka frågor som behöver belysas i den miljökonsekvensbeskrivning som ska lämnas in med tillståndsansökan. Inför samrådet tas ett skriftligt samrådsunderlag fram som översiktligt beskriver den planerade verksamheten och den miljöpåverkan som förutses.

Samråd ska alltid hållas med Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten. Även enskilda som kan bli särskilt berörda tillhör alltid samrådskretsen. Samrådet sker ofta genom ett adresserat utskick. Alternativt kan information om den planerade verksamheten även finnas tillgängligt på verksamhetsutövarens webbplats. Ibland hålls även ett informationsmöte dit berörda bjuds in.

Om verksamheten bedöms ha en betydande miljöpåverkan ska samråd även ske med en utökad krets, som består av statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda. Detta samråd sker främst via brev eller e-post. Allmänheten informeras genom en annons i ortstidningarna. Om ett särskilt informationsmöte hålls är allmänheten vanligtvis även välkomna till detta.

Den som söker tillstånd redovisar sedan hur samråden har genomförts och med vilka i en samrådsredogörelse, som ska bifogas till ansökan. Även de synpunkter och upplysningar som kommit in under hela samrådet redovisas i samrådsredogörelsen.

I Figur 6.1 visas ett översiktligt schema över tillståndprocessen.

Figur 6.1 Schematisk bild över prövningsprocessen.

När aktuella utredningar eventuellt uppdaterats eller kompletterats utifrån i samrådet inkomna synpunkter sammanställs en ansökningshandling med tillhörande teknisk beskrivning, miljökonsekvensbeskrivning samt utredningar.

Ansökan lämnas till prövningsmyndigheten, antingen en Miljöprövningsdelegation vid en länsstyrelse eller en Mark- och miljödomstol. Prövningsmyndigheten avgör om ansökningshandlingarna behöver kompletteras och begär sedan in dessa handlingar. Därefter kungörs ansökan i dagspressen och allmänheten ges tillfälle att yttra sig över ansökan. Prövningsmyndigheten fattar sedan beslut i ärendet varefter beslutet kungörs. De flesta beslut kan överklagas till en högre rättsinstans i enlighet med vad framgår av prövningsmyndighetens beslut.

6.2 SAMRÅD FÖR PLANERAD VERKSAMHET

I enlighet med 6 kap. Miljöbalken (1998:808) ska verksamhetsutövaren samråda innan tillståndsansökan lämnas in till prövningsmyndigheten. Eftersom verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan sker inget så kallat undersökningssamråd. För den aktuella verksamheten sker istället ett så kallat avgränsningssamråd. Syftet med avgränsningssamrådet är dels att samråda om verksamheten dels att avgränsa den

miljökonsekvensbeskrivning som ska ingå i den specifika miljöbedömningen. Inom ramen för avgränsningssamrådet kommer Skanska att samråda med Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Samråd kommer även ske med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten.

Skanska har genom samrådsutskick den 16 juni 2020 och möte den 19 augusti 2020 samrått med Länsstyrelsen i Stockholms län samt Nykvarn och Södertälje kommuner. Skanska samråder nu, genom utskick av skriftligt samrådsunderlag, med ägare till bostadsfastigheter inom ca 1 km från gränsen till ansökt verksamhetsområde. Samråd med allmänheten sker genom annons i tidningen Måsen, Dagens nyheter och Länstidningen Södertälje.

Skanska samråder samtidigt, genom utskick av skriftligt samrådsunderlag, med följande myndigheter och organisationer:

Myndigheter (via e-post)

- Naturvårdsverket
- Sveriges geologiska undersökning
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- MSB
- Södertörns brandförsvarsförbund
- Försvarsmakten
- Telge nät

Organisationer (via e-post)

- Naturskyddsföreningen Södertälje-Nykvarn
- Turinge-Taxinge hembygdsförening
- Järna hembygdsförening

Observera att för Bommersviks Aktiebolag och Telge nät sker samråd även i egenskap av huvudman för Bommersviks respektive sjön Vällingens vattenskyddsområde.

Ni bereds härmed möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten samt ansökans innehåll och utformning. **Synpunkter lämnas skriftligen senast den 9 oktober 2020** till Skanska Industrial Solutions AB, Oskar Karlsson, Kämpevägen 32, 553 02 Jönköping eller via e-post: oskar.karlsson@skanska.se. Samtliga inkomna synpunkter bifogas de kommande ansökningshandlingarna.

Om ni har frågor gällande avseende samrådshandlingarna eller den kommande ansökan kontakta Oskar Karlsson, telefon 010-449 83 02.

Vänligen

Oskar Karlsson
Skanska Industrial Solutions AB
Marknadsfunktionen

Bilagor:

1. Samrådscharta

SAMRÅDSKARTA
2020-06-01

- VERKSAMHETSOMRÅDE
- BRYTNINGSOMRÅDE
- TÄKTIN/UT-FART

